

U.1992.94H

H.D. 8. november 1991 i sag II 165/1991

Rigsadvokaten

mod

T1 (adv. Thomas Rørdam e.o.) T2 (adv. Manfred W. Petersen e.o.) T3 (adv. Thomas Rørdam e.o.)

Strafferet 24.7 Strafferet 24.8 Strafferet 31.1

Væbnet røveri og groft hæleri.

37-årig T1, 39-årig T3 og 43-årig T4 var blandt andet fundet skyldige i et røveri mod Købmagergades Postkontor, der blev begået under anvendelse af skydevåben og med et meget betydeligt udbytte. T1, T3 og T4 opbevarede gennem adskillige år en omfattende samling af farlige våben, miner og sprængstoffer, der blandt andet stammede fra indbrud i militærdepoter. 37-årig T2 var blandt andet fundet skyldig i medvirken til røveriet mod Købmagergades Postkontor. Nævningerne svarede benægtende på et tillægsspørgsmål om at forhøje straffene til T1, T3 og T4 efter straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Nævningetinget udmålte fængsel i 10 år til T1, T3 og T4 og fængsel i 3 år til T2. T1, T3 og T4 påstod formildelse, medens anklagemyndigheden påstod skærpelse af straffen til T2. Højesteret stadfæstede dommen, selv om de tiltalte under varetægtsfængslingen havde været isoleret i næsten 14 måneder. [1]

Østre Landsrets dom 2. maj 1991 (3. afd.).

Statsadvokaten har i øvrigt efter bevisførelsen begrænset og berigtiget tiltalen, som det fremgår af de i det følgende gengivne spørgsmål.

Vedrørende forhold 1.

Der er stillet nævningerne følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte T1 skyldig i dokumentfalsk efter straffelovens § 172, stk. 1, jf. § 171, stk. 1, ved at have gjort brug af falske dokumenter til at skuffe i retsforhold i følgende tilfælde:

- a. »Erland Poulsen«, 1 falsk kørekort anvendt ved
1. **95**
leje af bil hos »Interrent« den 22. april 1985.
 2. Leje af bil hos »Interrent« den 3. maj 1995.
 3. Leje af bil hos »Interrent« den 6. maj 1985.
- b. »Stig Åge Ruggaard«, 1 eller 2 falske kørekort, anvendt ved
1. Leje af bil hos »Europcar Biludlejning«, Malmø, den 24. september 1984.
 2. Leje af bil hos »Europcar Biludlejning«, Malmø, den 16. oktober 1984.
 3. Leje af bil hos »Vasa Biludlejning«, Malmø, den 23. oktober 1984?»

»Er tiltalte T2 skyldig i dokumentfalsk og forsøg herpå efter straffelovens § 172, stk. 1, jf. § 171, stk. 1, jf. tildels § 21, ved i tidsrummet fra 1982 til 1984 alene eller i forening med andre, at have foretaget indsamling af adskillige persondata, der med opdigtede persondata blev anvendt til udfærdigelse af falske dokumenter med henblik på at skuffe i retsforhold, ligesom der med tiltaltes viden blev gjort brug af 1 falsk kørekort i forbindelse med anden kriminalitet omkring 1984-1985?»

»Er tiltalte T3 skyldig i dokumentfalsk og forsøg herpå efter straffelovens § 172, stk. 1, jf. § 171, stk. 1, jf. tildels § 21, ved over en længere

periode mellem 1979 og 1989 alene eller i forening med andre at have foretaget indsamling af adskillige persondata med henblik på udfærdigelse af falske dokumenter, der skulle anvendes til at skuffe i retsforhold, samt ved for at skuffe i retsforhold at have gjort brug af 1 falsk kørekort lydende på Knud Erik Rasmussen i forbindelse med bilsalg- og købekontrakter af 28. november 1984, 3. december 1984 og 19. juni 1985?»

»Er tiltalte T4 skyldig i forsøg på dokumentfalsk efter straffelovens § 172, stk. 1, jf. § 171, stk. 1, jf. § 21, ved i tidsrummet fra omkring 1982 til 1984 alene eller i forening med andre, at have foretaget indsamling af adskillige persondata, der skulle anvendes til udfærdigelse af falske dokumenter bl.a. pas med henblik på at skuffe i retsforhold?»

De tiltalte har alle erkendt sig skyldige.

Nævningerne har besvaret de stillede hovedspørgsmål bekræftende. Vedrørende forhold 2.

Der er stillet følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte T2 skyldig i overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 2, jf. stk. 1, jf. tidligere straffelovens § 152, stk. 1, 1. og 2. pkt., ved i tiden fra den 14. september 1984 til foråret 1985 for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding at have tilskyndet A til at røbe, hvad hun, der virkede i offentlig tjeneste eller hverv, erfarede som en hemmelighed, idet hun til T2 videregav generaliaoplysninger vedrørende 2 patienter på Sundby Hospital, hvor A gjorde tjeneste som læge fra 1. juni 1983 til 30. april 1986 med henblik på, at oplysningerne skulle bruges til skabelse af falske identiteter, der bl.a. skulle anvendes i forbindelse med berigelseskriminalitet?»

T2 har nægtet sig skyldig, idet han alene har erkendt overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1.

Nævningerne har besvaret det stillede hovedspørgsmål bekræftende. Vedrørende forhold 3.

Der er for hver af de tiltalte T1, B, T3 og T4 stillet følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte skyldig i særlig groft hæleri med hensyn til tyveri efter straffelovens § 284, jf. § 276, jf. § 286, stk. 3, jf. stk. 1, og overtrædelse af våbenlovens § 2, stk. 1, jf. § 1, stk. 1, ved alene eller i forening med andre på et ukendt tidspunkt efter 1979 fra ukendte gerningsmænd at have modtaget nedennævnte våbengenstande, uagtet han vidste eller bestemt formodede, at genstandene, der i tidsrummet fra slutningen af december 1972 og til 10. januar 1973 blev stjålet fra hjemmeværnsdepotet Jægersborg Vandtårn, Sløjfen 16, Gentofte, hidrørte fra tyveri:

3 maskinpistoler, mrk. Husquarna
5 signalpistoler
7 magasiner til maskinpistoler
1296 patroner, 9 mm
94 patroner af blandet kaliber

og ved derefter fra juni 1985 til den 2. maj 1989, senest i lejligheden i Blekingegade 2, 1. sal, at have besiddet våbengenstandene?»

Der er for begge de tiltalte C og T2 stillet følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte skyldig i særlig groft hæleri med hensyn til tyveri efter straffelovens § 284, jf. § 276, jf. § 286, stk. 3, jf. stk. 1, ved alene eller i forening med andre på et ukendt tidspunkt efter 1979 fra ukendte gerningsmænd at have modtaget og i Københavns-området at have opbevaret nedennævnte våbengenstande, uagtet han vidste eller bestemt formodede, at genstandene, der i tidsrummet fra slutningen af december 1972 og til 10. januar 1973 blev stjålet fra hjemmeværnsdepotet Jægersborg Vandtårn, Sløjfen 16, Gentofte, hidrørte fra tyveri:

3 maskinpistoler, mrk. Husquarna
5 signalpistoler
7 magasiner til maskinpistoler
1296 patroner, 9 mm
94 patroner af blandet kaliber?»

96

De tiltalte har alle nægtet sig skyldige.

Nævningerne har besvaret de stillede hovedspørgsmål bekræftende. Vedrørende forhold 4.

Der er for hver af de tiltalte T1, B, T3 og T4 stillet følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte skyldig i særlig groft hæleri med hensyn til tyveri efter straffelovens § 284, jf. § 276, jf. § 286, stk. 3, jf. stk. 1, og overtrædelse af våbenlovens § 2, stk. 1, jf. § 1, stk. 1, ved alene eller i forening med andre på et ukendt tidspunkt fra ukendte gerningsmænd at have modtaget og efter juni 1985 at have besiddet, senest i Blekingegade 2, nednævnte våbenstande og sprængstoffer, uagtet han vidste eller bestemt formodede, at genstandene, der i tidsrummet mellem den 7. og 9. november 1982 blev stjålet fra et militærdepot i Flen, Sverige, hidrørte fra tyveri:

268 elektriske detonatorer
1 kasse sprængsnor og tændsnor, kun delvis fuld
38 håndgranater og detonatorer
1692 patroner, 9 mm
2400 patroner, 7,62 mm
840 patroner, 9 mm
5 frakmentationsminer (TRUPPMINA)
25 personelminer (TRUPPMINA)
50 alarmminer (LARMMINA)
28 panserværnsraketter
59,8 kg sprængstof (SPRANGDEG/46)
24 røghåndgranater med røgtændere?«

T1, B, D og T4 har nægtet sig skyldige.

T3 har erkendt sig skyldig.

Nævningerne har for så vidt angår T1, B, D, T3 og T4 besvaret de stillede hovedspørgsmål bekræftende.

Vedrørende forhold 5.

Der er for hver af de tiltalte T1, B, T3 og T4 stillet følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte skyldig i overtrædelse af våbenlovens § 2, jf. § 1, stk. 1, og for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen § 9, stk. 1, nr. 1, ved alene eller i forening med andre i tiden fra juni 1985 til den 2. maj 1989 senest i lejligheden, Blekingegade 2, 1. sal, uden tilladelse at have besiddet følgende våben og ammunition m.v.:

1 dolk, bladlængde 17,9 cm
1 faldskærmskniv, bladlængde 14 cm
2 faldskærmsknive, bladlængde 17,5 cm
1 jagtgevær
3 jagtgeværer (pump-gun)
132 jagtpatroner af forskellige mærker
58 jagtpatroner mrk. Rottweil Express
1 maskinpistol, mrk. Schmeisser
1 patron, 12,7 mm
724 patroner, 6,35 mm
61 patroner, 6,5 mm
8 patroner, 7,62 mm
470 patroner, 9 mm
2 pistoler, mrk. Beretta
4 pistoler, mrk. CZ
2 pistoler, mrk. FN
1 pistol, mrk. Walther
1 riffel, US-Carabin?«

T1, B, D og T4 har nægtet sig skyldige.

T3 har erkendt sig skyldig.

Nævningerne har besvaret de stillede hovedspørgsmål bekræftende.

Vedrørende forhold 12.

Der er for hver af de tiltalte T1, T3 og T4 stillet følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte, bortset fra eventuel straffrihed efter straffelovens § 24, jf. § 22, skyldig i forsøg på røveri under særligt skærpende omstændigheder efter straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. § 21, ved alene eller i forening med andre i tiden fra august 1985 til marts 1986 at have foretaget observationer mod pengetransporter til banker i hovedstadsområdet med det formål at foretage røveri mod en sådan pengetransport og ved på det grundlag at have planlagt et røveri mod en pengetransport ved Amagerbanken, Amagerbrogade 23, blandt andet ved at have videofilmet bankens kælder, hvortil pengetransporterne kom, og have udfærdiget skitser over kælderen, og ved at have undersøgt flugtveje fra banken med henblik på senere udførelse af røveriet, hvilket blev opgivet på grund af tekniske vanskeligheder, da Amagerbanken ikke havde ensartede daglige rutiner?«

For så vidt angår T2 er stillet følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte T2, bortset fra eventuel straffrihed efter straffelovens § 24, jf. § 22, skyldig i forsøg på røveri under særligt skærpende omstændigheder efter straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. § 21, ved alene eller i forening med andre den 4. marts 1986 at have foretaget observation mod en

97

pengetransport til banker i hovedstadsområdet med det formål at foretage røveri mod en sådan pengetransport?«

Der er endvidere for disse tiltaltes vedkommende stillet tillægsspørgsmål om straffrihed på grund af frivillig tilbagetræden fra forsøg i medfør af straffelovens § 24, jf. § 22.

T1, B, T2, T3 og T4 har alle nægtet sig skyldige.

Nævningerne har besvaret de stillede hovedspørgsmål bekræftende og de stillede tillægsspørgsmål om straffrihed på grund af frivillig tilbagetræden fra forsøg benægtende.

Vedrørende forhold 14.

Der er for hver af de tiltalte T1, T3 og T4 stillet følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte skyldig i røveri af særlig farlig karakter og under i øvrigt særligt skærpende omstændigheder efter straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, ved i forening med andre den 3. november 1988 i tidsrummet mellem ca. kl. 05.05 og kl. 05.15 i gården til Købmagergades postkontor ved vold eller trussel om øjeblikkelig anvendelse af vold at have frataget postpersonalet ca. 13 mill. kr. i kontanter og værdipapirer, idet de i tiden forud for den 3. november 1988 i forening planlagde røveriet, udarbejdede planer for udførelsen af røveriet, ligesom de i forening planlagde, hvorledes de, om nødvendigt under anvendelse af skydevåben, skulle flygte fra stedet efter røveriet, hvorefter de bragte planerne til udførelse, idet 2 af gerningsmændene ca. kl. 05.05 indfandt sig ved portvagten til posthusets gård i Løvstræde, hvor de under foregivende af at være kriminalpolitiembedsmænd skaffede sig og to af de øvrige gerningsmænd, der var forklædt som ordenspolitiembedsmænd, adgang til gården, hvor en postbil med værdiforsendelser kørte ind, hvorefter en af de forklædte gerningsmænd slog ud efter kontorpakmester Niels Frede Steen med en knippel og sammen med den anden forklædte gerningsmand fratog postfunktionæren en trådvogn, indeholdende værdiforsendelser fra postbilen, hvorefter disse 4 gerningsmænd, efter at endnu en gerningsmand i mellemtiden i en varebil var bakket ind i porten til posthusgården, læssede værdiforsendelserne ind i varebilen og undveg fra stedet i varebilen?«

For så vidt angår T2 er stillet følgende hovedspørgsmål:

»Er tiltalte T2 skyldig i medvirken til røveri under i øvrigt særligt skærpende omstændigheder efter straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. § 23, ved fra omkring sommeren 1988 til november 1988 i

Københavns-området i forening med andre at have deltaget i forberedelser til et røveri, idet tiltalte i 2 eller 3 tilfælde deltog i ulovlig fjernelse af bilnøgler fra bilværksteder med henblik på senere brugstyveri af de til nøglerne svarende biler til brug for et røveri, og idet tiltalte på opfordring af D ombyggede og den 31. oktober 1988 sammen med D afprøvede en radio med henblik på dennes benyttelse under et røveri, hvilket røveri blev begået den 3. november 1988 mod Købmagergades Postkontor?«

T1, B, T2 og T4 har nægtet sig skyldige.

D og T3 har erkendt sig skyldige.

Nævningerne har besvaret de stillede hovedspørgsmål bekræftende.

Nævningerne har endelig for så vidt angår T1, D, T3 og T4 svaret benægtende på tillægsspørgsmål om strafforhøjelse efter straffelovens § 88, stk. 1. 2. pkt.

Retten lægger nævningernes fældende erklæringer til grund.

T1 straffes efter straffelovens § 172, stk. 1, jf. § 171, § 286, stk. 3, jf. stk. 1, jf. § 284, jf. § 276, og efter våbenlovens § 10, jf. § 2, stk. 1, jf. § 1, stk. 1, jf. tildels bekendtgørelse nr. 438 af 19. juli 1988 § 22, stk. 1, jf. § 9, stk. 1, nr. 1, samt efter straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. tildels § 21, med fængsel i 10 år.

T2 straffes efter straffelovens § 172, stk. 1, jf. § 171, jf. tildels § 21, § 286, stk. 3, jf. stk. 1, jf. § 284, jf. § 276, samt efter straffelovens § 152, stk. 2, jf. stk. 1, jf. tidligere straffelovens § 152, stk. 1, 1. og 2. pkt., og straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. henholdsvis § 21 og § 23, med fængsel i 3 år.

T3 straffes efter straffelovens § 172, stk. 1, jf. § 171, jf. tildels § 21, § 286, stk. 3, jf. stk. 1, jf. § 284, jf. § 276, og efter våbenlovens § 10, jf. § 2, stk. 1, jf. § 1, stk. 1, jf. tildels bekendtgørelse nr. 438 af 19. juli 1988 § 22, stk. 1, jf. § 9, stk. 1, nr. 1, samt efter straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. tildels § 21, med fængsel i 10 år.

T4 straffes efter straffelovens § 172, stk. 1, jf. § 171, jf. § 21, § 286, stk. 3, jf. stk. 1, jf. § 284, jf. § 276, og efter våbenlovens § 10, jf. § 2, stk. 1, jf. § 1,

98

stk. 1, jf. tildels bekendtgørelse nr. 438 af 19. juli 1988 § 22, stk. 1, jf. § 9, stk. 1, nr. 1, samt efter straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. tildels § 21, med fængsel i 10 år.

De tiltalte har vedtaget konfiskation af en række effekter i medfør af straffelovens § 75, stk. 2, og § 77a.

Sagens erstatningskrav er henvist til civilt søgsmål.

De tiltalte har under sagen været frihedsberøvet, T1 fra den 13. april 1989, ---, T2 fra den 2. maj 1989, T3 fra den 13. april 1989, og T4 fra den 13. april 1989.

Højesterets dom.

Østre Landsrets dom er anket af de tiltalte T1, T3 og T4 med påstand om formildelse. Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

For tiltalte T2's vedkommende er dommen anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse og derefter af tiltalte til formildelse.

De tiltalte har bl.a. anført, at der ved strafudmålingen bør tages hensyn til, at de under varetægtsfængslingen har været isoleret i næsten 14 måneder. For de tiltalte T1, T3 og T4 kan der som følge af nævningernes benægtende besvarelse på spørgsmål om strafforhøjelse efter straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., ikke være taget hensyn hertil ved landsrettens dom. Herved er strafudmålingen i strid med forudsætningerne for de ændringer, der i 1984 gennemførtes i retsplejeloven vedrørende isolation, jf. Folketingstidende 1983-84, 2. samling, tillæg A, sp. 1642-43.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Pontoppidan, Weber, Kiil, Wendler Pedersen og Melchior.

Lovgivningsmagten har ikke indført regler om, at der for tiltalte, der har været anbragt i isolation, skal eller kan ske et nærmere bestemt yderligere varetægtsfradrag i den udmålte straf. Hensyntagen til isolationsanbringelse må herefter ske ved strafudmålingen i medfør af straffelovens § 80.

Røveriet mod Købmagergades Postkontor blev gennemført af de tiltalte T1, T3 og T4 sammen med medtiltalte D og en femte person efter langvarig, detaljeret planlægning under anvendelse af skydevåben og med et meget betydeligt udbytte. Under flugten fra postkontoret blev der affyret skud mod en patruljevogn med den følge, at en polititjenestemand blev dræbt.

Disse tiltalte opbevarede gennem adskillige år i en dertil anskaffet og indrettet lejlighed en omfattende samling af farlige våben, miner og sprængstoffer, der bl.a. stammede fra indbrud i militærdepoter.

Højesteret finder, at der for røveriet, forholdene vedrørende de nævnte våben m.v. og de øvrige forhold, som disse tiltalte er fundet skyldige i, må idømmes straffe af en sådan længde, at det påberåbte hensyn til isolationsanbringelsen i det foreliggende tilfælde ikke kan begrunde nedsættelse af straffene.

Det tiltrædes herefter, at straffen for disse tiltalte er fastsat til fængsel i 10 år.

Det tiltrædes endvidere, at tiltalte T2 er straffet med fængsel i 3 år.

Højesteret stadfæster derfor dommen.

De tiltalte T1, T3 og T4 har fortsat været fængslet under anken.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom bør ved magt at stande.

De tiltalte T1, T3 og T4 skal hver især betale de dem vedrørende sagsomkostninger for Højesteret.

For så vidt angår tiltalte T2 betaales sagens omkostninger for Højesteret af statskassen.

1. Jf. U.1973.26/2, U.1980.735/2, U.1987.448, U.1990.168 og U.1990.471 HH, bet. nr. 914 om voldtægt, røveri og brandstiftelse s. 61-67, bet. nr. 975 om isolation af varetægtsarrestanter s. 66-69 og Folketingstidende 1983-84, 2. samling, tillæg A, sp. 1642-43.